

„Soča“

izhaja vsak petek o polne in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošljana:

vse leto gl. 4-40,
pol leta 2-20,
četrt leta 1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglase pri upravnistvu.

„Primorske“ izhaja vsakih 14 dni vsak drugi tork in velja za celo leto 80 kr.

„Gospodarski List“ izhaja in se prižaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izide lista že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za Gorico)

Oznaila

in „PUBLIKACIJE“ plačujejo se za petstopenjsko petil-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,
7 2
6 3

Večkrat — po pogodbi. — Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v Ljubljani v Namski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti velike vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvo, naročnina in reklamacije pa upravnistvu „Soča“. — Neplačanih pism uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnistvo je v Gosposki ulici 9.

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabršček.

— „Bog in narod!“ —

Tiska „Goriška Tiskarna A. Gabršček“ (odgovoren Josip Krmpotič).

Se simpatije zahtevajo!

Komu ni znana vsaj površna zgodovina italijanskega združenja v državo, ki se priteva evropskim veselim? Skoro sto let je trpela borba od prvih priprav do končnega uresničenja l. 1866. Komu, ki se je le nekaj bavil z italijansko kuzenostjo, s prepovedjo Italije, ni znana doba karbonarjev, doba Pellicova, Foscolova, Mazzinijeva? O, kako vroče so oni ljubili svojo domovino in učili ljubiti jo tudi — nas Slovane! Komu niso znane „Le mie prigioni“ slovečega Silvia Pellicca? Kdo se ni občudoval krasnega samogovora Pavlova „Italia mia“ v večnolepiti tragediji „Francesca da Rimini“?

In kdo ni občudoval železne vstrajnosti „deliber“ noma Nicolo Ugo Foscolo (kakor se je rad imenoval sam), ki je raje poginil v Švico in potem v London, kjer je tudi umrl, nego da bi prisegel zvestobo in služil „zatiralec svoje domovine“? In kako je pel? Kdor ne pozna vsaj njegovih „Poesie giovanili“, naj jih prečita. Koliko ognja za — svobodo svoje lepe Italije, ki „serva immobile giace“! Toda le pogum!

Italia, Italia, con fulgenti rai
Sull'orizzonte tuo sorge l'aurora
Annunziatrice di perpetuo sole.

In tu verno soluce je — svoboda:
E come benedice
Il cittadino villano
Tergendo il fronte Libertà felice!

Sam Mazzini, pameten mož, borec se za svobodo Italije, je simpatiziral z vsemi narodi, katerim se godi krivica; posebno smo mu bili pri srcu Slovenci in Hrvatje. Poznal je od daleč le Presimstvo dobo in širsko gibanje, a že iz tega nam je pripisoval lepo prihodnost ter dejal: Italijani, boreci se za svobodo, morajo podpirati razvoj slovanskih narodov v samostojni borbi za svoj narodni razvoj. Svoboda bočemo sili, isto želimo tudi drugim! (Nam sicer ni slo nikdar za tako svobodo, kakoršno je imel on pred očmi. Vendar iz tega spoznavamo njegovo miselnost in pravičnost nasproti drugim narodom.)

In takih moč, boreci se za svobodo in združevanje Italije, bi lahko našli veliko, veliko. Da, doživeli so namreč neizmernih preganjaj, toda pobili so temelj resničnemu združevanju.

V taki borbi so imeli na svoji strani simpatije vseh civiliziranih narodov, vsaj tih, ki so bili nepristranski sodniki in so umeli, za kaj se gre. Saj so uživali take simpatije tudi Madžari, ki so si pridobili časten naslov „vitezkega naroda“.

Ali kakor so Madžari zgubili v Evropi že vse simpatije s svojim uprav azijatsko divjim zatiranjem vsega, kar ni madžarsko, tako so jih zgubili in izgubljajo vedno bolj

tudi Italijani, ker so vrgli med staro saro prvi pogoji svojemu združenju: spoštovanje tega, kar je tuje; česar ne želis, da drugi stori tebi, tudi ti njim ne delaš!

Mazzini, ki ima velikih zaslug za Italijo je priporočal simpatijo, podporo Slovincem in Hrvatom; a ko je dobila Italija do 50.000 Slovincem v svoje klesce, začela jih je polastevati brez usmiljenja, Italijani so pozabili na vse lepe nazore iz poprejšnjih dob in celo opravičujejo polastevanje beneških Slovincem kot „sveto dolžnost materi Italiji“. Ali to ni se dosti! Ker imajo tudi na Primorskem in v Dalmaciji se nekaj bratov, hočejo jih „rešiti tujega jarma“, pa takó, da bi zajeli in polastili se vseke več Slovincem in Hrvatov nego dobili „rešenih bratov“. Prav radi tega vlada po Italiji nestrpno sovraštvo proti Avstriji. Kder je čital kdaj stalne odloke v nekaterih laskih časopisih pod naslovom „Dall'Italia irredenta“, ta vč, koliko strupenih lažij in obrekovanj trosijo proti nam Slovincem v obče. O starem idealizmu, o ognjenem oduševljenju za pravo svobodo ni nikjer več znišala. — Kako je mogoče, da bi taka Italija uživala simpatije slovanskih narodov? Nikakor! Ni jih vredna!

„Italia è fatta ma non compiuta“, to-lahje se ne odrečemo. Ali točko bo kaj! Komaj je bila napravljena, že poganjajo kati razpada. „20 settembre 1870“ se ho masceval nad — tatovi! Vzete Rima ni bil junaški čin, marveč nasilen rop pri belem dnevu. V Italiji vse vre; nesrečni politiki str so pahali mlado državo v veljkanske dolgeve, katerih ne more zmagati; zato prodira čelade bolj nasprotstvo do monarhične državne oblike in pridobivajo tla republikani. Ali tudi oni ne bodo mogli delati čudežev! Italija se bliža čudni prihodnosti! — Kako naj si taka država, tako ljudstvo pridobiva odkritih prijateljev pri nepokvarjenih narodih?

Naposled se je zapletla Italija v vojno z raznimi afrikanskimi plemeni, katerim je hotela vzeti zemljo in v njej gospodovati; domatinji bi morali biti italijanski hlapeci, da bi odšli za Eritrejo voljal izrek Foscolov: „Eritrea serva immobile giace“. Toda afrikanska ljudstva so se vzdignila za „svobodo zlati“ — contro lo straniero, proti tujcu, ki krade tujo zemljo. Ako so bile nekake simpatije raznih evropskih narodov na strani Italijanov, ki so se borili za svobodo domovine „contro lo straniero“, kako morejo zahtevati, naj bodo simpatije vseh narodov na njih strani? Kdo, ko so osi uničevali tuje svobode, ko hote poplaviti tuje zemlje? V tem pogledu nimajo na svoji strani slovanskih narodov, a teh je nad 100 milijonov, kar je nekaj!

To smo hoteli povedati v odgovor neki

vrsti pisave v laskih časopisih! — S tem pa se ni rečeno, da se nam ne smilijo nesrečne žrtve kolonialne politike. Da, usmili se nam ljudstvo, kateremu umirajo sinovi pod žgočim solncem afrikanskim (a med temi je dosti tudi naše — slovenske krvi!), toda s simpatijami ne gledamo deli v Italijo, ki takó grdo oskrnja vodilno načelo svojega združenja.

Dostavljamo le še to-le; narod v Italiji sam je že večinoma proti vojski v Afriki, le naši irredentovci se najbolj ogrevajo za „slavo italijanskega orožja“, ki naj se skaže zdaj v Afriki, da pride kdaj poskusit srečo tudi — gor! k nam. Mi Slovani pa nismo takó nesposobni, da bi kazali simpatije takim činom oficijalne Italije, za katere niti italijanski narod ne mara, kakor nismo nikdar kazali simpatij trozvezi, katero je sklenila oficijalna Italija, a jo narod preklinja in ne vidi ure njenega konca. Rekli smo!

Katoliška ljudska stranka pa Slovenci.

V.

(Izv. dop.)

Ko se je osnovala katoliška ljudska stranka pod Dipaulijem, čitali smo v slovenskem listu, da je odbor poslal svoj program avstrijskim škofom, oziroma odbor, Dasi smo marljivo gledali na vse strani in pridno čitali dotične slovenske liste, kakor tudi „Reichspost“, vendar do danes nismo še slišali o kaki skupni izjavi avstrijskih škofov glede na program katoliške ljudske stranke. Do zdaj se je oglašil le St. Poltenski dr. Hössler ter poslal priznalo pismo načelniku Dipauliju. Sodeči po tem in še drugih znamenjih, zdi se, da je avstrijski episkopat v političnih rečeh razdeljen. To je tudi možno in naravno, saj zgodovina državni cerkva nam neoporečno dokazuje, da višji in nižji duhovniki so vedno v najmanj dveh taborjih. Niti ene države ne vidimo, kjer si ta prisvaja cerkvene oblasti, da bi bili duhovniki in škofo jedini. Zato se le namigniti na Francosko in Belgijo. V obeh državah so si duhovniki in škofo očito v lasih, dasi je le ena narodnost. Nasprotno v državah, kjer ima cerkev svojo avtonomijo, vlada med višjimi in nižjimi cerkvenimi krogi najlepša sloga. Ko je začel proti Bismarku kulturni boj, boj za cerkev avtonomijo, tedaj so bili duhovniki in škofo združeni, prvi so šli naprej, drugi za njimi. In kaj so vse dosegli, je dobro znano.

Pri nas v Avstriji, o Ogerski se govornimo ne, — o cerkveni avtonomiji ne moremo govoriti. Vlada odločuje v cerkvi s tem, da ji jemlje neodvisnost in neodhodno potrebno prostost. Zato pa vsi prijatelji ljudstva odklanjajo politično vodstvo sijonskih poveljnikov, — kajti ti so vedno stali na strani mogočnih zatiralec narodne in cerkvene svobode. Le redke izjeme nam naštevava avstrijska cerkevna zgodovina. Skrajno kvarljivo sibičnost in popustljivost opazujemo v Sijonski trdnjavi, vsled česar nimamo ne narodnega,

ne katoliškega ponosa. Pri nas Slovincih sta narodni in katoliški ponos tesno združena.

Že zadnje sem omenil Sijonske pisarnice na Primorskem, ki popolnoma prezirajo slovensko uradovanje. Jedino le nekatera tiskana pobornice v slovenskem jeziku se še dobiijo. — Pomislimo, kako se naši trpin, ubogi poslanci, trudijo nč in dan, da bi priborili vsaj kako mrvice enakopravnosti Slovincem. Čudimo se, da svetne oblasti, oziroma primorski židje, nečejo nam priznati najnujnejših narodnih pravic. Vse se je zaklelo proti Slovincem. Jedino zavetje je imela slovensčina do zdaj v cerkvi. Toda v zadnjem času se je židovska svojat lotila tudi cerkve. Mislimo, da bodo branitelji cerkvenih pravic — brezobzirno postopali in z vso odločnostjo odbijali napade, ali zmotili smo se. Ne, še celó podpirase biokratizem in irredenta s tem, da se pritiska iz Sijona na nižjo duhovščino, naj odgovarja na italijanske in nemške vloge. Pred dvajsetimi leti, kakor kažejo dopisi, je imela slovensčina v dotičnih krogih še nekoliko milosti, danes pri tako akutnem narodnem boju, ko se borimo za življenje in smrt, danes pravimo, prihaja pritisk iz sedeža pravice in resnice! — In zdaj naj bi jugoslovanski poslanci pristopili h katoliški ljudski stranki, ki misli izročiti politično vodstvo sijonskim poveljnikom?!

Se pred nekaterimi leti bi bili v tem oziru mogoče popustljivejši ter ne veliko ugovarjali pristopu h kat. ljudski stranki; v naši znani slovenski političnosti bi morda tudi želeli združevanje vseh avstrijskih narodov v tako zvani katoliški centum, kakor se glasi resolucija preveč kat. shoda. Ali — da povemo bolj odkrito — najnovejši ukori mladim gospodom, ukazi („wird aufgefördert — chetlichlichst zu entsprechen...“) naj se celó italijanski dopisi rešujejo, so nam po-brali zadnjo iskrico dobre volje in naklonjenosti nato stran. Mi nismo verjeli se do zadnjih let — da se v Sijonu — take krivice godijo. Kaj si morejo misliti svetni rodoljubi na Goriškem, ki vidijo tako preziranje našega materinega jezika. (Pohujšujejo se, zna-jejo z glavami in govore: Takih političnih in narodnih voditeljev — obvaruj nas Bog! Uredništvo). Kar naši poslanci zidajo, — Sijon podira. Ministerski odloki jasno in odločno zahtevajo pri so-dstih, naj s slovenskimi strankami slovenski dopisujejo. Ustavne postavbe tudi jamčijo vsem narodom enakopravnost. Cerkevna morala pravi, da se mora tudi cerkev ukloniti državnim postavam, ki niso v nasprotju

Navadni poštni upravitelji na delu se spoditajajo, videči zavistje z nemškimi napisom. V dotični pisarnici imajo italijanske zavistke za Furjanjo, nemške za Slovence; slovenski ni nikoder. Op. dop. (Zalostno, Zalostno! Slovenci se borimo za enakopravnost pri vseh uradnih, dosežemo jo tudi če-daleč bolj, a glette; najmanj se zmeni za pravico — cerkevna uprava. Napis nad škof. pisarnico je nemški italijanski (prvi je za — Slovincem), vsi župni uradi v Gorici imajo le laške napise! Sle-herni Slovincem se pohujšuje nad tako dvojno mero tam, kjer bi morali najodloledneje poznati le eno. Polastajete pripravo ljudstvo, kaj govori, kakó sodi — „vsa, kakó žu“! Vse v pravičnosti. Mi smo — vjeze ne kaj dopisov v tem oziru iz čisto pripravih — Opozomba uredništva.)

vest, da je Hanka utonila, je bled in z motnimi očmi prišel v vas, pogledal na mrtvo truplo deklice, prijel se za glavo in zbežal. Zamán so ga iskali; minil je dan, a Vasilka ni bilo nikjer.

Turobna tišina je vladala v koči, pretrogovana le šasih s praskanjem ognja, stokanjem revne matere, ali s težkim vzdihljajem Harvarja. V kotu izbe, v zibelki, pa je umiralo od gladu zabuhlo dete.

Tega večera je bilo na gosposkem dvoru dokaj gostov. Gospod je izvedel od oskrbnika, da je Hanka utonila, ter pripovedoval ta „žalostni dogodek“ družbi, zbrani okrog bogato obložene in osvetljene mize.

„Škoda deklice, če je bila zala“, rekel je bistroumno jeden navzočih uradnikov.

„Zala je bila“, odgovoril gospodar „in pri tem še zaročena.“

„Gradivo za roman“, vzdihno otožno gospá, želeča v vsem na zemlji videti gradivo za romane.

„Roman pri kmetih!“ zakliče z jozo debel, z dolgimi brkami porasel veteran. „Kaj, vi gospá, mar mislite, da tudi oni ljubijo?“

„Vsekakor je škoda deklice, če je bila zala“, ponovi uradnik.

„Messieurs, parlons autre chose (gospóda, govorimo kaj drugega)!“ oglašil se z naglo zakremženim licem domača gospá. „Utopljenec dekleta, to je žalosten

z verskimi resnicami. In vendar se zahteva od duhovnikov, da morajo sprejeti dopisa v tujem jeziku. S tem Sijon podpira zagrizenost nasprotnih uradnikov in prelominjenje državno-temeljnih poslav.

Ta neomahljiva dejstva smo navedli zato, da bo vsa svet vedel, zakaj smo odločno proti temu, da bi sijonski poveljniki bili politični voditelji, in da naši jugoslovanski zastopniki ne morejo pristopiti k stranki, ki misli njim izročiti vodstvo. Ob jednom ho-čemo dokazati, da katoliške stranke niso na-rodne, dasi poudarjajo v svojih glasilih na-rodnost. Priznamo sicer, da nekateri uredniki katoliških glasil so res narodni in tudi delajo na to, da bi zavladala enakopravnost. Toda mi vzamemo katoliško stranko v najširšem pomenu, to je, mi si mislimo katoliško stranko kot celotno, čijih voditelji so višji duhovniki, posebna škofje. Tudi v katoliških strankah dobijo se neupogljivi narodnjaki, ali ti navadno niso merodajni pri stvari. Na zunan in formalno zastopajo katoliško stranko višji duhovniki; od teh pravimo, da niso narodni, ker niso enakopravni. Da vzamemo konkretn slučaj. Mi smo uverjeni, da uredniki „Pr. L.“ so enakopravni, torej narodni, in tudi želijo, da bi prišli Slovinci do narodnih pravic. (Zlasti zadnji čas „Pr. L.“ lepo odločno podpira „Soča“ v vseh narodnih vpra-sanjih. Vsaj to vesoilo znamenje treba zabo-ležiti!) Ali gospóde uredniki pri „Pr. L.“ niso sami, ki sestavljajo katoliško stranko na Goriškem in jo na zunan zastopajo; pri njih, pod in nad njimi so še drugi, ki povzod in vsikdar odločujejo, ker imajo oblast v rokah; od teh pravimo, da niso za narodnost, ali pa če so za narodnost, so le z besedami, nikoli ne pa v dejanjih, kar smo zgoraj do-kazali.

Pojdimo na Krajsko. „Slovenec“ stranka se vedno stili, da je narodna. Res je, da v svojih glasilih narodnost poudarja in zagovarja narodno enakopravnost. Tudi je res, da so nekateri gospóde pri tej stranki narodnjaki. Ako pa vzamemo Slovenčev stranko kot celoto, o merodajne osebe, ki tako rekoč dajo obliko cel katoliški stranki na Krajskem, ne moremo ji pustiti prilastka — narodna. Pred davnim časom je „Slo-venec“ melko prijel one duhovne urade na Krajskem, ki se vedno meškatirajo v svojih uradnih dopisih in izdajajo nemške izpiske.**) Odbijal je napad „Sl. Narada“, očitajočega ljubljanski ordinarijski pisarnici nemško uradovanje. „Slovenec“ se je potegnil in slovensko izrekel, da ljubljanski ordinarij je enakopraven in nemško vloge rešuje nemski, slovenske slovenski. Lepo je, da cerkev na Krajskem spoštuje slovensčino in je pravična vsem narodom. Ali — čegava je zasluga? — Mi prav dobro vemo, da še do zadnjih let se je v duhovnih uradih na Krajskem mogočno šopirila nemščina. Ko je šele narodna straka začela ropotati v dekzelnem zboru in brezobzirno postopati proti nemškemu ura-dovanju v duhovnih uradih, koje zimeni prišla na dan, tedaj je še le slovenski jezik prišel v milost

**) Od starejših gospodov, ki se niso učili slo-venščine, no zahtevamo. Pred očmi imamo one gos-pode, ki prav dobro znajo pisati slovenski in vendar dopisujejo s svetlini in cerkvenimi oblastnjami le nemski. (op. dop.)

predmet za razgovor, cela fait mal aux nerfs (to ne upliva dobro na živce).

„Parlons autre chose, ma dresse (govorimo kaj drugega, boginja moja)!“ zakliče gospod in vesela govornica se zaobrne na drugo reči.

Na revno Hanko, ki je ležala mrtva v Harvarjevji koči, na njeno staršo in njenega ljubljence ni nihče več mislil v gosposkem salonu.

Nekoliko dni pozneje so kmetje, vračajoči se s trga, prinesli v vas naj-denega, na široki cesti pod križem za-buhlega in od gladi umrlega človeka. Bil je to Vasilko.

Evo vam kmečko ljubezen, náde in sanjarije! Dvoje ljudi v vasi se je ljubilo in si predočevalo v duhu srečno prihodnost, — prišel pa je glad in v vos sled za tema dvema bitjema, polnima zdravja, močij in náde ostali sta na po-kopaljšču dve gomili.

Mesec pozneje so je spraznila Har-varjeva koč. Dvoje otrok je umrlo, starejšo deklico so vzeli za pastarico na dvor, Harvar in njegova žena pa sta se nastradala in osivela ter šla v daljni svet prosit miloščine. Ko sta odhajala z vasi, šla sta mimo vaškega pokopališča; nad dvema svezima gro-boma so šumele smreke, stresajoče na nju kaplje rdečega dežja. Harvar in njegova žena sta pogledala na pokop-lišče ter se nehoté prekrižala, toda nista stopila na grob hčerke in njenega

Podlistek.

Slika iz gladnih let.

Poljski napisala Eliza Orzeszkowa.

(Baje, Glj 11. str.)

Drugo jutro po onem majnikovem večeru, so Hankini roditelji zročaj odšli na roboto. Deklica je, tresoca se, vstala, zakurila ter odšla pobirat lebedo. Vrnila se je a culjo zelišča, pristavila lonec vode k ognju, vsipala v vodo prinešeno travo ter jela pripravljati hrano. Pod klopijo je mijavkal maček in jokalo dete, pri peči je sedela sključena osemletna deklica, v zibelki pa je še ne-prestano spalo zabuhlo dete.

Bližal se je poldan. Hanka je sto-pila iz koč, pogledala na sonce, po-prašala mimo gredočega soseda, na ka-teri strani delajo njeni stariši, in šla nazaj v koč. Nahrnila je z lebedo otroke, jedla sama ter pregnala glad za trenutek, toda moči ji trava ni dala. Potem je nalila dva lonca rdečega zelja, zavezala si robce na glavo ter odšla. Šla je preko vasi, opotekajoča se od onemoglosti. Pred koč Vasilka je ob-čala, pozdravila njegovo mater, ki je pobirala treske na dvorišču ter šla dalje. Bil je jasen, skoro vroč dan; solnčni žarki so se kar v potokih sipali na zemljo, ozračje je duhtelo, tihi so ščebljali in štorilje klopotala s kljuni po strehah,

Deklica je pustila za seboj vas in nesla lonec čez polje, potem čez travnike; noge so jo komaj držale. Naposled je prišla k potoku. Na drugi strani so de-lali ljudje na gosposkem polju; med njimi je opazila Hanka tudi svoje sta-riše. Preko potoka je bila položena klada, dovolj široka, da se je dalo hoditi po njej, toda slaba in gugajoča se pri vsakem koraku. Hanka je obstala na kladi ter strepetala; na to se je urno umak-nila nazaj ter sedla v travo, ker so se ji tresle noge pod njo. Harvar zapazi hčerko ter jo jame klicati.

„Pojdite semkaj sami ter vzemite jed, ker ne pridem čez potok po kladi in padem v vodo!“ zakliče deklica s slabim glasom.

Harvar je hotel iti k hčerki, toda oskrbnik je zarjovel na kmeta.

„Kaj se toliko pogovarjaš z deklino? Delaj!“

Na Hanko pa zakliče: „Nesi semkaj sama. Jaz ti dam! Preko potoka ne moreš priti! Glejte jo, veliko gospó!“

In mahnil je z bičem.

Hanka je s težavo vstala, vzela lonec ter stopila na klado. To pot se ni zagugala pri prvem koraku, toda pri tretjem se ji je jelo vrteti v glavi. Stopi dalje . . . noge strepetajo pod njo, v očeh se ji stemni. Zakriči ter stopi še korak naprej. Oskrbnik pa ji kliče na drugi strani:

„Urneje no, glejte, kaka gospodična! Hodi, kakor mestna dama!“

On ni niti pomislil na to, da je glad odvel moči revnemu dekletu.

Na oskrbnikov glas je Hanka se huje strepetala, pogledala navzdol, spu-stila lonec, hotela iti dalje, pa omahnila, zakricala se enkrat in . . . padla v vodo.

Za vodo se oglašita dva obupna krika: očeta in matere. Vasilka ni bilo tam, ker on je delal na drugi strani gosposkega polja. — — —

Zvočer istega dne je goril v Har-varovi koči ogenj z velikim plamenom. Rdečkasti plamen je osvetljeval s tre-petajčnim bleском sivo in turobno iz-bico; ognju naproti, na klopi pa je le-zala mrtva Hanka. Dolgi njeni lasje so bili razpleteni, rokó je imela sklenjene na prsih, srcejo pa je imela prepasano z rdečim trakom, ki ga je dobila nekda-j od Vasilka. Pri njej je sedela sključena na tleh njena mati. Manjkalo ji je moči, da bi po navadi vaščanov glasno tarnala, torej je le potihoma jekala, otrajajoča si s predpasnikom bridke solze. Na drugi strani v koči je sedel na klopi Harvar, položil rokó na kolena, pobesil glavo na prsi in dolgi lasje so se mu vsipali po licu. Iz ust mu ni prišla besedica pri-tožbe, niti solza iz očíj v tla utpilih; toda vse, kar krije v sebi onemogel obup, zliło se je v mračno in molčečo postavo kmetovo.

Vasilka ni bilo. Ko se je razglasila

časopisi rotijo ljudstvo, naj pošilja denar na mesto po nakaznicah — v pismih. Kaj storiti naslovnik pa tedaj, ako dobje v pismih namesto denarja kake neveljavne papirke? — V blagajni monopolne uprave so zasledili primanjkljaj pol milijona gld. Krivec je brat bivšega finančnega ministra Petroviča, ki jo je popihal. — Čeprav se nahaja Srbija v slabih finančnih, vendar je potrosila lanske leto 250.000 dinarjev v podporo nekaterih časopisov — menda le za to, da zaslepijo ljudstvo o pravem položaju v Srbiji.

Bolgarija. — 14. t. m. sta bila uročena v Sofiji knezu Ferdinandu dva odloka turškega carja. S prvim ga je priznal kot zakonitega vladarja bolgarskega, z drugim mu je zaupal vladavo vzhodne Rumelije. Ta odloka sta mu bila uročena po vodji turškega poslanstva. Knez odpušča 25. t. m. v Carigrad, da se zahvali Sultanu. — Bolgarski finančni ministri želi imeti 20 milijonov frankov za povečanje vojske. — Prestolonaslednik Boris je odpotoval v Nizozemsko. — Mej Bolgari v Makedoniji in turško vladjo je prišlo baje do sporazuma, kateri se temelji na tej podlagi: 1. desetina, katero se je doslej dajalo v naravi, se bo plačevalo v denarju; 2. V Makedoniji se ustanovi vsako načrtno; 3. Poviša se število kršćanskih podguvernerjev v okrajih; 4. V to svrhu se bo imenovalo nadzorno poverjenstvo, katerega član bo tudi zaupnik makedonskih kršćanov. S temi članki so baje zadovoljni vodje Makedoncev in sultan tudi.

Rusija. — 6. t. m. je uročil petrogradski mestni zastop v skupnem odgovorstvu francoskemu poslaniku v Petrogradu grofu Montebello adresu za francoski narod, v kateri se zahvaljuje zastop za prijazne izkaze simpatij Francozov o priliki smrti carja Aleksandra III. — Iz Rima poročajo, da je ruski minister-rezident uročil papežu pismo ruskega carja, v katerem naglašar, da bo vnovol in spoštoval katoliško cerkev v Rusiji ter zagovarjal nje pravice. — Dela okoli sibirskih železnic napredujejo naglo tako, da bo končana do pomlad 1. 1897. Mej delavci je največ Nemcev, Merniki (inženiri) so Rusi, Francozi, Poljaki in Čehi. — Rusija ima v Sibiriji 95.000 redne vojske, raznih Kozakov 120.000, rezervistov in domobrancev nad 300.000. — Ruskemu ministru zunanjih poslov je podelil Sultan najvišji turški red, katerega navadno dobe le kronane glave. V političnih krogih je uzročilo to odlikovanje presenečenje.

Književnost.

Najka u rada za Boga i Hrvatsku (Mati pri delu za Boga in Hrvatsko) ili dar hrvatskim ženama na poklanjanje Ivan Nep. Jemeršić, župnik grubišnopoljski. Cena 60 kr. — Pod tem naslovom je izšlo že tretje izdanje te znamenite knjige v kratki dobi pod drugega leta. Tretji natis je že predelan v smislu dobrohotne kritike od javnih znanstvenikov. — V tretji izdaji so na prvem mestu častitke mnogih škofov, namreč: Strossmayerja, dr. Aloj. Mat. Zorna v Gorici, dr. Jak. Missie v Ljubljani, o. Simuna Milinovića nadbiskupa glagoljaša v Baru (Carnarora), Marijana Markovića v Banjaluci, Ivana Flappa v Počreču, Julija Drohobezkega v Križevcih, Pavla Guglerja iz Zagreba in Marcellia iz Dubrovnika.

Najbrže ni še bilo na slovanskem jugu knjige, ki bi dobila toliko in takih priznanj, kakor ta. In zares: ako se bodo matere ravnale po njenih biserih naukih, bodo vzgajale svoje otroke tako, da bo dobro poskrbljeno za njih dušni blagor v večnosti, na tem svetu pa bodo tudi vredni delavci za blaginjo ljubljene domovine.

V slovenskih časopisih se je bila izprožila misel, naj bi se presadila ta krasna knjiga na slovenska tla. V istem času je imela „Goriška tiskarna“ A. Gabršček v Gorici pripravljeno dober slovenski prevod: ali ker je bila med tem naznanjena tretja predelana izdaja izvirnika, je tiskarna se počakala s tiskom, a predlagatelj je popravil prevod po tretji izdaji, ki je došla pred nekaj tedni iz Scholzeve tiskarne zagrebške. — Opozorjamo, da to je edini slovenski prevod, kateri je dovolil pisatelj, velet. g. župnik Jemeršić. Prevod ima naslov: „Materino delo za Boga in domovino. Hrvatski spisal Ivan Nep. Jemeršić. S pisateljevim dovoljenjem po 3. izdavi poslovenil Simon Pomolov.“

Slovenski prevod izide tekom poletja v lično tiskani knjigi, obsegajoči 12 do 13 tisk. pol. Cena v razprodaji bo 60 kr., po pošti 70 kr., kolikor stane izvirnik. — Za tiste rodoljube pa, ki se naprej naročijo in pošljejo denar do konca maja t. l., znaša cena le 50 kr. s poštnino vred. Knjiga se bo tiskala najmanj v 1000 iztiskih. — Izdajatelj želi, da bi se oglasilo mnogo naročnikov, ki pošljejo 50 kr. do konca maja; tako bo vedel po priliki, koliko iztisov mu je narediti, da ne bo na škodi.

Foulard - Seide 60 Kr.

bis fl. 3-35 p. M. japanesische, chinesische etc. in den neuesten Dessins und Farben, sowie edwarze, weisse und farbige Henneberg-Seide von 35 Kr. bis fl. 14-65 per Meter — glatt, gestreift, kariert, gemustert, Damaste etc. (ca. 340 versh. Qual. und 2000 versh. Farben, Dessins etc.) Port- und steuerfrei ins Haus. — Muster umgehend. Doppeltes Briefporto nach der Schweiz.

Seiden-Fabrik G. Henneberg (K. u. K. Hof.), ZÜRICH.

166 do 366 gld. mesečno

lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk, a da ni potrebna glavica nikakoli nevarnost. Ponudbe pod „**Leichter Verdienst**“ na Rudolf Mose, Wien. 58, 10-1

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgoročnosti ponudi se v vsaki fari razumljivo, krepitvini in spoštovanju osebam. Pismena vprašanja pod „**9132**“, **Grades**, poste restante. 32, 25-7

Javna zahvala.

Podpisana se zahvaljuje presrečno vsem onim blagim osebam, katere so se udeležile pogreba ljubljene njene sina

Albina 57

ter poveljale s svojo navzočnostjo mašo-zadušnico. Posebno pa se zahvaljuje pred. g. Zoratti-ju, kateri je pokojniku olajševal mučno bolezen s svojim tolažilnim obiskovanjem. Bog poplačaj stotero! V Gorici, 20. marca 1896.

Frane in Katarina Novič.

Trgovec z vinom na veliko

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

prigovora

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih in isterskih vinogradov. 55, 1

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce. **Cena zmerno. Postrážba poštoma.**

Razglas

Polpisano županstvo naznanja, da vsakoletni sejm, ki je na dan 5. aprila v Nabrežini, bode zaradi Velikonoči letos dne 24. marca.

Županstvo Nabrežina

dne 15. marca 1896.

župan:

56 2-1 **Tance.**

C. kr. privil.

krojaški merni in krojni aparati

Martina Poveraj-a,

trgovca in krojaškega mojstra v Gorici.

Edina in največja zaloga izgotovljenih možkih in deških oblek, vsakovrstnega blaga, površnikov, dežnih plaščev, sušenega blaga za č. duhovščino, za c. kr. uradnike in c. kr. častnike z vsemi pripravami, za pomladno in letno dobo.

Prodaja blaga tudi na metro po tako solidni ceni, da lahko vsakomur posreže v svoji prodajalnici. Na zahtevo pošilja vzorce na ogled.

Sotova pomoč krojačem!

Klor želi imeti kraj vsake velikosti prav po ceni iz papirja, naj naznani širino prsi, se mu pošlje po poštenu povzetju po li-ceni: za sako in rokav 70 kr., prsnik 40 kr., blace 49 kr., vsaka druga sukinja 1 gld. 50, 3

Kathreiner
KAPITOPOLSKA SLAVICA
je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.
Dobi se povsod, pol kila za 25 kr.
Svarilo! Zaradi ničevrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirno slovo s imenom **Kathreiner**

Želodečni in okrepčujoči

eliksir iz kine in železa

je posebnost 6, 12

Cristofolletti-jeve lekarne.

Ima vsebino železa in kine v jednaki množini, je prijetnega okusa ter brez drugih škodljivih tvorin. Uzročuje tek, olajšuje prebavo in premaguje slabokrvnost. Jedna steklenica 250 gramov stane 80 kr. —

Bratje Placht,

torarna

za strune

in 9, 19-12

glasheno orodje

Schönbach 379

pri Mehu, Češka

prigovora:

Gosli, strune, luke, cello,

citre, kitare, mandoline, piščala, klarinete, svir. iz plate,

bobne, harmonike itd. itd.

avtomate, lajnice, simfonione, glasovnjirje, harmo-

nije, orglje itd. itd.

Geniki zastopj in franko.

Centiki aristonov itd.

razpošiljajo se le proti doposlanim 25 kr.

V pisarni Seitz-ove tiskarne, nasproti semenišču v Gorici, prodaja se po znižani ceni — 1 gld. 30 kr. — knjiga:

Veliki teden

in **VELIKA NOČ**

Spisal 45, 5-4

prof. **Andrej Marušić.**

Knjiga se pošilja tudi po pošti na povzetje. Kdor pa denar želi z naročilom vred pošlje, naj pridene se 10 kr. za vozni list.

KALODONT
SARG-OVO sredstvo za čiščenje zob
MILIJONOV
veliko
preskušeno in uspešno dokazano, zdravniško priporočeno kot najboljšo sredstvo za ohranitev zdravih in lepih zob.
Dobiti se povsod

Glas!

Za svojo, na veliki in mnogo frekventovani cesti Trst-Reka stojajo liho in gospodarska poslopja iscem najemnika, ki bi mi hotel vzeti v zakup tudi kremo in ki bi usel dovoljna sredstva in sposobnosti za intanovitev prodajalnice z mešanim blagom in z deželnimi pridelki na drobno in debelo.

Pripravljen sem v prvem letu vdeleževati se tega podjetja z delom in denarjem.

Radi svojočasne preselitve na Dunaj prodam tudi vse posestvo, ležeče blizu svetovno znanih škocnjanskih jam, proti plačilu na desetletno obroke.

Aleksander Mahorčič,

23, 11 Matavan pri Divar.

Pražko hišno mazilo

B. FRAGNER-JA v PRAGI
je staro, najprej v Pragi uporabljano hišno mazilo, katero vzdržuje riste rane in jih tudi obvaruje nečistohe ter ublažuje deluje na vročino in bolečine.
V obrobkih po 35 in 25 kr. 8 pošta 6 kr. več. Dnevno razpošiljanje po pošti.
Vsi deli zabojja imajo zraven natisnjeno in zakonito priznajo zaščitno znamko.
Glavna zaloga:
B. Fragner, lekarna pri „črtnem ortu“, Praga.
Mala straza, na voglu Spornersve ulice 263.

Želodečne kapljice

lekarničarja C. Brady

(Marijacejske želodečne kapljice)

prigovora 4, 32 14

v lekarni angelja varuha

G. Brady-a v Kroměřížu (Moravsko)

staro, priznano in znano zdravilno sredstvo upodnega in okrepčujočega delovanja za želodec in prebavljanje.

Želodečne kapljice

lekarničarja C. Brady-a

(MARIJACEJSKE KAPLJICE)

so zavite v posebno skatlico ter previde s sliko Marijacejske Matere Božje (kot zaščitno znamko). Pod to znamko mora se nahajati sledeči podpis **C. Brady-a**.

Vseblina kapljice je napovedana.

1 steklenica stane 40 kr., dvojna 70 kr.

Opozarjam odjemnike naj ne kupijo ponarejene želodečne kapljice. Pri kupovanju paziti je na zgornjo zaščitno znamko s podpisom **C. Brady-a** ter zavrti vse ostale tvarine, kot ponarejene, katere nimajo zgornjo zaščitno znamko ter podpis **C. Brady-a**.

Prave želodečne kapljice so na prodaj v Gorici v lekarnah: Cristofolletti, Pontoni, Girionelli, Kürner in Glühlich. — V Sežani v lekarni Ritschel.

Anker

5, 28-12

Liniment. Capsici comp.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

prigovorno kot izvrstno bol ublažujoče mazilo; za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 gld. se dobi po vseh lekarnah.

Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le

Richterjev Liniment s „sidrom“

kot edino pravo in v zame le tako steklenico, ki je previde s „sidrom“ kot znano zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v Pragi.

Niša v najem

ali na prodaj ob cesarski cesti v občini kanalski. Ista je pripravna za krmo in prodajalnico. Kdor bi želel se pogoditi, naj se oglaš pri županstvu v Kanalu.

Krasne uzorce zasebnim odjemalcem

zastonj in poštnine prosto.

Krojačem pošilja nefrankovano bogate nove uzornike. 37, 16-7

Snovi za obleke

pervien in dosking za č. duhovščino, predpisano blago za c. kr. uradniške oprave, veterane, ognjegase, telovadce, živreje. Blago za biljarde in stole za igre, prevleke za voze. Največja zaloga stajerskega, koroskega in tirolskega — lodna za gospode in ženske po izvirnih cenah v toliki množini, da more nagajati 20-kratnem tekmovalju. Največja izber ušesa in trajnega blaga za ženske obleke v najmodnejših barvah. Snovi, katere se more prati, potni plašči od pl. 4 do 14 potem krojaške potrebščine (kot podstava za rokavice, gumbe, igle itd.)

Cene vredno, pošteno, trajno, čisto volheno suheno blago ter ne cene krpe, katere ne veljajo nik krojaškega dela, prigovora

Joh. Stikarofsky,

v Brnu (središče avstrijske obrtnije sukna).

Največja tovarniška zaloga sukna v veljavi pol milijona gld.

Razpošiljanje samo proti povzetju!

Pozor! Razni agenti in krojašji imajo navado predajati slabo blago (tj. Stikarofskyjevo), da se pride brez v škodo, razmarjam p. b. odjemalcem, da ne prodajajo takim osebam svojega blaga pod mikavimi pogoji.

Št. 293.

54, 3-2

Razglas.

Mesto prvega četrtka bo **trg v Breginju**

drugi četrtek aprila t. l.

Županstvo Breginj.

Župan: **Josip Borjančič.**

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetljo, Na kvorški razstavi s prvo ceno — srebrno svetljo.

Tovarna uzornih telovadnih priprav

JOS. VINDYŠ-A,

v Pragi na Smihovu

(Praga-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.

se pripravla

k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnic

po najnovejših pripoznanjih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo pripoznanj, ki jih spričal domači in inozemski.

Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerne, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Geniki, proračuni in načrti za popolne telovadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštino prosto. 13, 52 12

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

VABILO

K REDNEMU OBČNEMU ZBORU

„Posojilnice in hranilnice“ v Ajdovščini,

registrovane zadrage z neomejeno zavezo,

dne 29. marca t. l. ob 4. uri popoldne v dvorani društva „**E DINOST**“ v Ajdovščini.

DNEVNI RED:

1. oročilo načelnstva.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelnstva, računskega pregledovalca in njega namestnika.
5. Nasveti.

Ako bi ta zbor ne bil sklepčen, začne se ob 5. uri istega dne drugi občni zbor, ki sme brezpogojno sklepati.

K obilni udeležbi vabi častite društvenike **Načelnistvo.**

Vsi stroji za poljedelstvo in vinarstvo.

Cene zopet znižane.

Stiskalnice za grozdje diferencijalne sestave.

Ta sestava stiskalnice ima več stiskajočo moč, nego sestava vseh drugih stiskalnic.

Stiskalnice za olje, hidroalične stiskalnice, škropilnice proti peronospori Vermorelove sestave. Te moje škropilnice so znane kot najboljše in najočnejše: avtomatične škropilnice, mastilnice s robčakom, stiskalnice za seno, trijerje i. t. d. izdeluje po najboljšem proizvodu

Ign: Heller na Dunaju

II 2 Praterstrasse, 49.

Centine in priročevala razpošilja zastonj, leče zastopnik Varovali se je ponarejanj. 38, 24-3

Zastop dvokoles „Swift“ iz orožarne v Steyru

imata podpisana

v Gorici, na cesti Fran Josipa (Corso)

št. 4 (na-proti gledišne kavarni).

Lastna izdelovalnica dvokoles „Hiria“:

žičnih blazin (Drathmatratzen), popravljalnica dvokoles, šivalnih strojev, pušk itd.

Nunska ulica 14.

Prodajalnica šivalnih strojev, pušk, stre-ljiva in drugega orodja pa imata

SAUNIG & DEKLEVA

v Nunski ulici št. 16. 12, 9

Stalna razstava strojev v Gorici, na Travniku 16, zadej.

Pražko-Bubuska tovarna strojev, livarna železja in kovine

Bertold Kraus, podružnica na Dunaju 3:2 Löwengasse 3, ima

v Gorici, na Travniku 16, zadej

stalno razstavo plugov ter ostalih poljedelskih potrebščin, kakor vsakovrstne stiskalnice, čistilnice, stroje za rezanje krme slame in rope, trijerje, robčake.

Stroji za peronosporo, vinske stiskalnice in mlini za grozdje.

Zaloga slovečih Garvensovih pomp in vozov

kakor tudi vseh tehniških potrebščin.

Zastop v Gorici ima F. Primas.

Velika izber nepremočljivih pokrival za voze in šotorje ter dežnih plaščev. — Stroji za šivanje najboljših sestav vsake sisteme po nizkih cenah. — **Najceneje v Gorici!**

Brockmannov zveplenikisti kalk za odgojo mlade živali in za hrano živine vsake vsti.

Blagajne gotove proti ognju vsake velikosti.

Razstavni prostori — v katerih — tudi prodaja — so odprti vsak dan in radi tega ne sme zamuditi priliko nijeden gospodar, da bi si ne ogledal to zanimivo razstavo v Gorici, na Travniku št. 16, zadej.

31, 6-3, S. Zmožni agenti se iščejo. 24, 6-2, P